Pop, directorul Centrului de Studii Transilvane al Academiei Române din Cluj-Napoca (*Paleografie latină*); cercetător superior Ion Varta, conducătorul Departamentului de Istorie Modernă de la Institutul de Istorie al Academiei din Chişinău (*Paleografie ruso-chirilică*); C.S.II Ela Cosma, Institutul de Istorie „George Barițiu" din Cluj-Napoca (*Paleografie germană de secol XIX*); C.S.III Varga Attila, Institutul de Istorie „George Barițiu" din Cluj-Napoca (*Paleografie maghiară de secol XIX*); C.S.I Dumitru Suciu, conducătorul Departamentului de Istorie Modernă de la Institutul de Istorie „George Barițiu" din Cluj-Napoca (*Editarea critică a izvoarelor istoriei moderne*); C.S.III Daniela Deteşan, Institutul de Istorie „George Barițiu" din Cluj-Napoca *(Pentru o transcriere unitară a onomasticii, toponimiei, instituțiilor, funcțiilor administrative şi militare).*

Situaţia de fapt este suficient de anacronică pentru a impune măsuri de actualizare. În afara unor inițiative din 1961 ale Academiei Române de adoptare a unui sistem coerent şi unitar în ce priveşte strict editarea textelor româneşti din secolele trecute, care nu au întrunit consensul național, câteva demersuri individuale valoroase au jalonat parcursul, din Evul Mediu cu prelungiri până în Epoca Modernă, a paleografiei turco-osmane (Mihail Guboglu, 1958), latine (Jakó Zsigmond şi Radu Manolescu, 1971), româno-chirilice (Nicolae Edroiu, 1972-2001; Damian P. Bogdan, 1978). Alte paleografii de circulaţie pe teritoriul României şi de însemnătate pentru istoria modernă a Europei Centrale şi Răsăritene (germană, maghiară, sârbă, rusă) nu au fost monitorizate. În 2008 Susana Andea a pornit o campanie de actualizare a regulilor cu aplicare internă utilizate în cadrul Institutului de Istorie „George Barițiu" din Cluj-Napoca; referatele nu au fost publicate.

Atelierul de lucru a propus, de aceea, o *perspectivă istorică*, nu filologică, asupra muncii cu documentele şi o *perspectivă practică*, nu teoretică, prin stabilirea sau actualizarea unor norme de prelucrare şi editare a izvoarelor scrise ale modernității, cu *finalizare* prin publicare.

Dezbaterile atelierului de paleografie aplicată, foarte aprinse, nu au epuizat nici pe departe mulțimea problemelor cu care se confruntă paleografii. Succesul manifestării rezidă tocmai în interesul stârnit față de un aspect adesea neglijat şi desconsiderat, însă vital în munca istoricului, în semnalul de alarmă tras în legătură cu paleografia variilor limbi ale documentelor, în implicarea în manifestare a unor nume de rezonanță în istoria şi istoriografia românească actuală.

Organizatorii, cercetători la Institutul de Istorie „George Barițiu": C.S.II Ela Cosma, C.S.III Daniela Deteşan şi C.S.III Varga Attila, au constatat nevoia reluării dezbaterilor într-o viitoare manifestare, care să se întrunească după strângerea referatelor şi comunicărilor. Acestea vor intra în alcătuirea unui volum, constituind unul dintre obiectivele publicistice ale mai sus amintitului proiect.

Ela Cosma

SIMPOZIONUL ŞTIINȚIFIC CENTENAR MIHAIL P. DAN ŞI FRANCISC PALL

(Cluj-Napoca, 23 noiembrie 2011)

Împlinirea a 100 de ani de la naşterea istoricilor Mihail P. Dan (1911, Turnu Măgurele – 1976 Cluj-Napoca) şi Francisc Pall (1914, Carei – 1992, Germania) a prilejuit evocarea activității lor ştiințifice în cadrul unui simpozion special organizat de Institutul de Istorie „George Barițiu" din Cluj-Napoca al Academiei Române, în 23 noiembrie 2011. Cei doi istorici au fost membri ai Institutului de Istorie Universală condus de prof. Constantin Marinescu, iar după 1949, ai Institutului de Istorie din Cluj al Academiei Române, remarcându-se în cadrul Sectorului de Istorie medie, însărcinat cu editarea Seriei C. Transilvania a colecției *Documente privind istoria României*, astăzi *Documenta Romaniae Historica*.

Pregătirea şi experiența celor doi istorici în domeniile paleografiei, diplomaticii şi cronologiei latine medievale au fost de natură să asigure apariția a şase volume din colecție, între anii 1951-1956, şi a primelor volume din noua colecție, DRH, atât pentru Transilvania (Seria C), cât şi pentru Relațiile dintre Țările Române (Seria D).

Simpozionul ştiințific dedicat istoricilor Mihail P. Dan şi Francisc Pall, moderat de directorul Institutului, a programat comunicările susținute de acad. Camil Mureşanu (*Istoricii şi profesorii Mihail P.*

Dan şi Francisc Pall); CSI dr. Susana Andea (*Francisc Pall şi Mihail P. Dan – membrii ai Colectivului de editare a documentelor privind Istoria României*), prof.dr. Nicolae Edroiu, membru corespondent al Academiei Române (*Mihail P. Dan – istoric al relaţiilor româno-slave*) şi CSII dr. Lidia Gross (*Francisc Pall – cercetător al istoriei universale*).

Din comunicările prezentate au rezultat activitatea deosebită şi contribuţia istoricilor Mihail P. Dan şi Francisc Pall în pregătirea de specialişti în domeniul ştiinţelor auxiliare ale istoriei prin cursurile şi seminariile propuse la Universitatea clujeană timp de peste trei decenii, precum şi prestaţia excelentă în cadrul colectivului de editare a documentelor medievale existent la Institutul de Istorie din Cluj al Academiei Române. Proiectul mai vechi de editare a documentelor medievale referitoare la Transilvania, propus încă de George Barițiu şi statuat după 1920 de directorii Institutului de Istorie creat la Cluj a început să fie realizat prin eforturile celor doi istorici şi al altora care au înţeles în cel mai înalt grad utilitatea dotării istoriografiei privind provincia intracarpatină cu instrumentul documentar atât de necesar reconstituirilor istorice.

Nicolae Edroiu

ACTIVITATEA ŞTIINŢIFICĂ A INSTITUTULUI DE ISTORIE „GEORGE BARIŢIU" ÎN ANUL 2011

Departamentul ISTORIE

Volume de autor

- Dumitru Suciu, *Soldaţi fără uniformă ai Landsturmului românesc şi starea protopopiatelor ortodoxe din Transilvania după Războiul Naţional din 1848-1849*, Cluj-Napoca, Edit. Argonaut, 2011, 313 p.
- Vasile Puşcaş, *Europa în criză*, Cluj-Napoca, Edit. Eikon, 2011, 298 p.
- Vasile Puşcaş, *Uniunea Europeană. State-Piețe-Cetăţeni*, Cluj-Napoca, Edit. Eikon, 2011, 351 p.

Volume colective

- *Activitatea ştiinţifică la Institutul de Istorie „George Barițiu" din Cluj-Napoca. Comunicările prezentate la Simpozionul ştiinţific „90 de ani de existenţă a Institutului de Istorie din Cluj. 1920-2010. Locul Institutului în cercetarea istorică din România" organizat în cadrul „Zilelor Academice Clujene" (Cluj-Napoca, 1-2 iunie 2010)*, volum îngrijit de prof. dr. **Nicolae Edroiu**, membru corespondent al Academiei Române, directorul Institutului, Bucureşti, Edit. Enciclopedică, 2011, 240 p. + 16 ilustraţii.
- *Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu" din Cluj-Napoca.* Series *Historica*, L, 2011, 474 p.
- *Situaţia evreilor din Europa Centrală la sfârşitul celui de-Al Doilea Război Mondial (1944-1945),* coord. Antonio Faur, **Ladislau Gyémánt**, Oradea, Edit. Universităţii din Oradea, 2011, 308 p.
- *Realităţi sociale şi implicare politică în Transilvania între 1849-1867. Studii*, cuvânt înainte Dumitru Suciu, autori: Simion Retegan, **Dumitru Suciu**, Daniela Deteşan, Loránd Mádly, Ciprian Rigman, Mirela Popa-Andrei, Bucureşti, Edit. Academiei Române, 2011, 455 p.
- *Biografii paşoptiste 3*. *Culegere de studii*, coord. Gelu Neamţu şi **Ela Cosma**, Cluj-Napoca, Edit. Argonaut, 2011, colecţia „Biografii istorice transilvane", tom IV, 387 p. (ISBN 978-973-109-286-7).
- *Relaţia rural-urban: ipostaze ale tradiţiei şi modernizării*, (coord.) **Iosif Marin Balog**, Rudolf Gräf, Ioan Lumperdean, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2010, [ISBN 978-973-595-230-3], 645 p.